

Maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen välinen tulossopimus vuosille 2020 – 2024

23.1.2020

Sisältö

1. MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON TOIMIALAN JA HALLINNONALAN TAVOITELINJAUKSET SEKÄ VESITALOUSTEHTÄVIÄ KOSKEVAT LINJAUKSET	2
1.1 Suomen ympäristökeskuksen toimintaan liittyvä yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2
1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	2
1.3 Voimavarojen hallinta	2
1.4 Suomen ympäristökeskuksen tehtävät ja päämäärät	3
2. TULOSTAVOITTEET SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN VESITALOUSTEHTÄVILLE VUODELLE 2020 JA ALUSTAVAT TAVOITTEET VUOSILLE 2021-2024	4
2.1 Strategiset tulostavoitteet	4
2.2 Palvelut kunnille, aluehallinnolle ja ministeriöille	6
2.3 Yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevien strategisten tavoitteiden keskeiset tunnusluvut	6
3. MUUT YHTEISTYÖTAVOITTEET VUOSILLE 2020-2024	7
4. TOIMINNALLISTA TULOSELLISUUTTA JA VOIMAVAROJEN HALLINTAA KOSKEVAT TAVOITTEET	9
4.1 Toiminnallinen tuloksellisuus	9
4.2 Voimavarojen hallintaa koskevat tavoitteet	10
5. SEURANTA JA RAPORTOINTI	12

LIITTEET

Liite 1. Tulostavoitteiden toteutumista tukevat toimenpiteet 2020

Liite 2. Strategisten tulostavoitteiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden yhteydet

Liite 3. Suomen ympäristökeskuksen toimintaympäristön muutosten tarkastelu

1. MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON TOIMIALAN JA HALLINNONALAN TAVOITELINJAUKSET SEKÄ VESITALOUSTEHTÄVIÄ KOSKEVAT LINJAUKSET

1.1 Suomen ympäristökeskuksen toimintaan liittyvä yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan strategiset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- A1. Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee.
- A2. Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä.
- A3. Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa.
- A4. Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta.

Vesitaloustehtävien kannalta keskeisiä ovat tavoitteet A2, A3 ja A4.

Nämä vaikuttavuustavoitteet ovat voimassa myös vuosina 2021–2024 ellei muusta päätetä.

Lisäksi Suomen ympäristökeskus toteuttaa osaltaan seuraavia hallitusohjelman tavoitteita:

- hiilineutraali Suomi
- kokoaan suurempi Suomi
- elinvoimainen Suomi

Hallitusohjelmassa korostetaan tiedon ja vuorovaikutuksen merkitystä poliittisessa päätöksenteossa. SYKE:n kannalta on tärkeää huolehtia osaltaan todennetun tiedon välittämisestä tehokkaasti kaikkien toimijoiden ja tarvitsijoiden käyttöön.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Päämääränä on, että toiminta on tuloksellista ja voimavarat suunnataan tehokkaasti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi.

- B1. Toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa.
- B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme sekä neuvonta on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinon kilpailukykyä.
- B3. Digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia, luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti.
- B4. Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin.

1.3 Voimavarojen hallinta

Päämääränä on, että voimavarat suunnataan tehokkaasti tukemaan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Huolehditaan siitä, että tehtävät ovat tasapainossa voimavarojen kanssa.

- C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin.
- C2. Tehtävät ja toiminta on sopeutettu määrärahojen puitteisiin.
- C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.
- C4. Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita.
- C5. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista.

Näitä toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteita (kohdat 1.2-1.3) sovelletaan myös vuosina 2020–2024 ellei muusta päätetä.

1.4 Suomen ympäristökeskuksen tehtävät ja päämäärät

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on ympäristöministeriön alainen tutkimus- ja asiantuntijalaitos. SYKE hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesitalouteen liittyviä tehtäviä. Sen toimialasta ja tehtävistä säädetään laissa Suomen ympäristökeskuksesta (1069/2009) sekä Valtioneuvoston asetuksessa Suomen ympäristökeskuksesta (1828/2009). SYKE toimii tilastolain (280/2004) määrittämänä tilastoviranomaisena tuottaen hydrologiset tilastot sekä vastaa mm. tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisesti toimialallaan tulvariskien hallinnassa tarvittavista asiantuntijapalveluista.

SYKE kehittää ratkaisuja kestävän kehityksen edistämiseksi erityisesti valtioneuvoston, muun julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän käyttöön. Ratkaisujen pohjaksi SYKE tuottaa tietoa ympäristöstä, sen tilan kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä ja arvioi vaihtoehtoisia kehityssuuntia. SYKE huolehtii useista EU-lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten edellyttämistä raportoinneista sekä hoitaa eräitä viranomaistehtäviä.

Suomen ympäristökeskuksen tehtävät ja tavoitteet kytkeytyvät YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) kansalliseen ja kansainväliseen toimeenpanoon.

Kestävän kehityksen ja vesitaloustehtäviä koskevien strategisten tavoitteiden yhteyksiä on tarkasteltu liitteessä 2. Suomen ympäristökeskuksen toiminta vesitaloustehtävissä tukee erityisesti seuraavia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita:

- veden saannin ja kestävän käytön sekä sanitaation varmistaminen kaikille
- kaikkia koskevan kestävän talouskasvun, täyden ja tuottavan työllisyyden sekä säällisten työpaikkojen edistäminen
- kestävän infrastruktuurin rakentaminen sekä kestävän teollisuuden ja innovaatioiden edistäminen
- turvallisten ja kestävien kaupunkien sekä asuinyhdyskuntien takaaminen
- toimiminen kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan
- kestävän kehityksen toimeenpanon ja globaalin kumppanuuden tukeminen

Lisäksi strategisilla tavoitteilla on yhteys myös mm. ruokaturvan edistämiseen ja ravitsemuksen parantamiseen, eriarvoisuuden vähentämiseen sekä maa-alueiden ja sisävesien ekosysteemien suojelemiseen, entistämiseen ja niiden kestävän käytön edistämiseen.

SYKEN vuonna 2018 hyväksytyssä strategiassa on painotettu sitä, että SYKE pyrkii yhdessä muiden kanssa kääntämään yhteiskunnan kehityksen kestäväälle polulle. Strategiset päämäärät liittyvät ilmastonmuutoksen torjuntaan ja kestävän kiertotalouden vahvistamiseen, suomalaisten kaupunkiseutujen muuttamiseen kestävyiden edelläkävijöiksi, luonnon kirjon rikastuttamiseen ja samalla ihmisten ja ihmiskunnan hyvinvoinnin turvaamiseen, meren ja vesistöjen hyvän tilan sekä vesivarojen kestävän käytön turvaamiseen sekä ympäristötiedon tuottamisen tapojen muuttamiseen vastaamaan uusia käyttötarpeita digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

2. TULOSTAVOITTEET SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN VESITALOUS- TEHTÄVILLE VUODELLE 2020 JA ALUSTAVAT TAVOITTEET VUOSILLE 2021- 2024

Tulossopimus täsmentää ja täydentää alustavia tulostavoitteita, jotka maa- ja metsätalousministeriö on asettanut valtion vuoden 2020 talousarvion laadinnan yhteydessä.

2.1 Strategiset tulostavoitteet

Vesitaloustehtävissä Suomen ympäristökeskuksen toiminta liittyy erityisesti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vaikuttavuustavoitteeseen A2 sekä osin vaikuttavuustavoitteeseen A4.

Suomen ympäristökeskus tukee toiminnallaan vesitaloustehtävissä edellä kohdassa 1.1. todettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuuden tavoitteita seuraavasti:

A2. Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka- aineiden ja energian käyttöä.

SYKEN toiminta tavoitteen toteuttamiseksi:

- Kehitetään vesivarojen kestäväää käyttöä edistäviä ratkaisuja sekä osaamisen vientiä yhteistyössä erityisesti Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja muiden TULANET-yhteenliittymään kuuluvien laitosten sekä yritysten kanssa. (A2.1)
- Avustetaan laajassa yhteistyössä vesistöjen vastuullisen käytön ja hoidon visiohankkeiden toteutusta. Hankkeissa sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa. (A2.2)
- Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen, metsien ja suometsien vesitalouden hallintaa (mm. menetelmäkehittämisen kautta) vesistövaikutusten pienentämiseksi, maaperän hiilensidonnan parantamiseksi sekä monimuotoisuuden turvaamiseksi (HO 2019). Tunnistetaan muut vaikutusmahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillintään vesitaloustehtävissä. (A2.3)
- Kehitetään menetelmiä sään ääri-ilmiöihin, kuten tulviin ja kuivuusjaksoihin, liittyvien riskien hallintaan sekä vesivarojen käytön seurantaan ja vaikutusten arviointiin. (A2.4)
- Tuetaan riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luontopohjaisten ratkaisujen käytössä. Huolehditaan, että viimeisin ilmastotieto uusimpien skenaarioiden kautta on suunnittelusta ja varautumisesta vastaavien toimijoiden saatavilla. (A2.5)
- Tuotetaan tietoa HO:ssa mainittuun vesilain uudistuksen valmisteluun. (A2.6)
- Parannetaan vesiturvallisuuteen liittyvien riskien hallintaa ja arvioidaan yhteistyössä ELYjen ja alueiden toimijoiden kanssa pohjavesivarojen hallinnan/käytön kehittämistarpeet kuivuustilanteiden vedenhankinnan varmistamiseksi. (A2.7)
- Arvioidaan yhteistyössä ELYjen ja alueiden toimijoiden kanssa hallitusohjelman mukaisen sisävesiliikenteen kehittämissuunnitelman (HO 2019) toimenpiteiden aiheuttamat sinisen talouden mahdollisuudet ja riskit liittyen lisääntyvän sisävesiliikenteen myötä kasvavaan haitallisten vieraslajien leviämiseen, kalatalouteen, matkailuun ja virkistyskäyttöön, sekä mahdolliset vaikutukset sisävesien tilaan. (A2.8)

A3. Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa

SYKEN toiminta tavoitteen toteuttamiseksi:

- Edesautetaan vesihuoltosektorin uudistumista osallistumalla kansallisen vesihuoltouudistuksen valmisteluun ja tuottamalla vertailutietoa vesihuoltolaitosten toiminnasta, kehittämällä alan viestintää sekä edistämällä digitalisaatiota. (A3.1)

A4. Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta.

SYKEN toiminta tavoitteen toteuttamiseksi:

- Tehostetaan ja yhtenäistetään luonnonvaratiedon tuottamista ja jakelua yhteistyössä muiden julkishallinnon ja yksityispuolen toimijoiden kanssa mm. edistämällä yhteisen ympäristö- ja luonnonvaratietoalustan rakentamista. (A4.1)
- Kehitetään vesitaloustietovarantojen ja -järjestelmien yhteentoimivuutta ja avointa saatavuutta mahdollistamaan tietojen helppo saatavuus ja yhteiskäyttö myös kaupallisessa toiminnassa. (A4.2)
- Hyödynnetään uusia mittausteknologioita, automaatiota, koneoppimista ja mallinnusta vesitaloustiedon keräämisessä ja tuottamisessa. Kiinnitetään erityistä huomiota laadunvalvontaan ja tiedon keruun tehokkuuden parantamiseen. (A4.3)

A5. Suomessa on kansainvälisesti kilpailukykyinen vesialan osaaminen.

Vesitaloustehtävien osalta korostuu myös sinisen biotalouden kehittämissuunnitelmaan ja voimassaolevaan hallitusohjelmaan kytkeytyvä tavoite vahvistaa suomalaisen vesiosaamisen kansainvälistä vaikuttavuutta.

SYKEN toiminta tavoitteen toteuttamiseksi:

- Tuetaan Suomen vesialan kansainvälisen strategian toimeenpanoa ja Suomen vesifoorumin toimintaa sekä edistetään vesialan kumppanuuksia. (A5.1)
- Osallistutaan kansainvälisen luonnonvarapolitiikan yhteistyöverkoston toimintaan ja tuetaan vesiruoka-energia -arviointeja yhteistyössä ministeriöiden ja yliopistojen kanssa. (A5.2)
- Tehdään aktiivista yhteistyötä kansainvälisten verkostojen kautta (EU, YK-järjestöt, rajavesiyhteistyö, tutkimusverkostot). (A5.3)
- Osallistutaan suomalaisen vesiosaamisen viennin edistämiseen sekä siihen liittyvien tutkimus- ja koulutuskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen kansainvälisissä hankkeissa ja niiden valmistelussa. (A5.4)
- Edistetään sektorien välistä yhteistyötä ja vesihuollon saattamista mukaan kiertotalous-, teknologia- ja ilmastohankkeisiin. Edistetään suomalaiseen osaamiseen perustuvaa kansainvälistä liiketoimintaa sinisen biotalouden kansallisen kehittämissuunnitelman sekä tutkimus- ja osaamisagendan mukaisesti. (A5.5)
- Vahvistetaan ilmastomuutokseen ja vesivarojen hallintaan sekä erilaisiin ohjauskeinoihin liittyvää tutkimustoimintaa yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten yliopistojen sekä tutkimuslaitosten kanssa. (A5.6)
- Varmistetaan osaamisen riittävyys ja kehittyminen kansainvälisissä vesitaloustehtävissä kattavalla henkilöstösuunnittelulla, kehittämällä yhteistyötä ELYjen, tutkimuslaitosten ja oppilaitosten kanssa, kansainvälistymällä sekä laajentamalla tehtäväkuvia. (A5.7)

2.2 Palvelut kunnille, aluehallinnolle ja ministeriöille

Suomen ympäristökeskus tukee kuntia, aluehallintoa ja ministeriöitä erilaisten asiantuntijapalveluiden kautta. Pysyväisluonteisesti SYKE

- Vastaa vesitalouden tietovarantojen ja -järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä huolehtien järjestelmien yhteensopivuudesta ja yhteiskäyttöisyydestä. (A6.1)
- Vastaa vesivaroihin liittyvästä ajantasaisesta viestinnästä ja sen kehittämisestä, erityisesti vesi.fi –verkkopalvelun sisällöstä, ylläpidosta ja kehityksestä yhteistyössä muiden luonnonvara-alan organisaatioiden kanssa. (A6.2)
- Toimii kansallisena hydrologisena vastuorganisaationa vastaten hydrologisen seurannan kehittämisestä, kansallisen seurantaohjelman laadinnasta ja toimeenpanon tuesta, ohjelman mukaisen hydrologisen tiedon tilaamisesta, hydrologisten tietokantojen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä niihin perustuvista palveluista yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeisiin. (A6.3)
- Vastaa Vesistömallijärjestelmän ylläpidosta, vesistö- ja pohjavesiennusteista, ajankohtaisen vesitilannepalvelun sisällöstä, tulva-, kuivuus- ja lumikuormavaroituksista sekä LUOVA-järjestelmän tulvatilannekuvasta. (A6.4)
- Vastaa Tulvakeskuksen toiminnasta, palveluista ja kehittämisestä yhteistyössä IL:n sekä aluehallinnon ja pelastuslaitosten kanssa. (A6.5)
- Vastaa yhdessä aluehallinnon kanssa maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seurannasta. (A6.6)
- Huolehtii SYKEN vastuulla olevista kansallisista ja kansainvälisistä vesiraportointivelvollisuuksista. (A6.7)
- Tukee aluehallintoa tulvariskien hallinnan suunnittelussa sekä säännöstelyjen ja juoksutusten toimeenpanossa ja osallistuu säännöstelyverkoston toimintaan. (A6.8)
- Huolehtii vesienhoitoon sekä rakennettuihin ja säännösteltyihin vesistöihin liittyvistä asiantuntijatehtävistä. (A6.9)
- Edistää yhteisiä hankkeita, suunnitelmia ja ohjelmia sekä antaa asiantuntijapalveluja rajavesistöyhteistyössä Venäjän, Ruotsin ja Norjan kanssa. (A6.10)
- Väliittää vesistökuunnostusverkoston kautta tietoa ja kokemuksia vesistöjen kunnostamisesta ja kannustaa kansalaisia, yhteisöjä ja yrityksiä omaehtoiseen kunnostustyöhön. (A6.11)
- Antaa vedenhankinnan asiantuntijapalveluja. (A6.12)
- Järjestää yhteisiä koulutus- ja neuvottelupäiviä. (A6.13)
- Osallistuu vesialan osaamisen kehittämiseen ja koulutuspakettien toteutukseen. (A6.14)
- Tukee aluehallinnon kolmeen yhteistyöalueeseen perustuvaa vesitaloustehtävien hoitoa ELYissä. (A6.15)

2.3 Yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevien strategisten tavoitteiden keskeiset tunnusluvut

Suomen ympäristökeskuksen toiminnan vaikuttavuudelle on määritelty tavoitteet ja indikaattorit on kuvattu Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimuksessa vuosille 2020-2023.

3. MUUT YHTEISTYÖTAVOITTEET VUOSILLE 2020-2024

Suomen ympäristökeskus tukee maa- ja metsätalousministeriön strategisten tavoitteiden toteutumista vesitalouteen liittyvien tavoitteiden lisäksi myös muussa toiminnassaan. Tässä osiossa on kuvattu MMM:n ja SYKEN yhteistyön tavoitteita vuosille 2020-2024 ryhmiteltynä MMM:n strategisten tavoitteiden mukaisella tavalla. SYKEN toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi perustuu pääosin hankerahoitukseen.

A1. Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee.

- Osallistutaan ruokajärjestelmän uudistamiseen liittyviin tutkimus- ja kokeiluhankkeisiin yhteistyössä erityisesti Luken, Ruokaviraston sekä ruokajärjestelmän toimijoiden kanssa. (A1.21)
- Kehitetään toimintamalleja, joilla voidaan parantaa viljelymaan toimintaa kasvualustana, parantaa hiilen sitoutumista maahan ja vähentää ravinteiden ja orgaanisen aineksen huuhtoutumista vesistöihin. (A1.22) (HO 2019)

A2. Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä.

- Kehitetään vesien biomassojen kestäväää käyttöä edistäviä ratkaisuja yhteistyössä erityisesti Luken, muiden TULANET-yhteenliittymään kuuluvien laitosten, yliopistojen sekä yritysten kanssa. (A2.21)
- Kehitetään uusia palvelukonsepteja luonnonvarojen aineettomien arvojen (mm. luontomatkailu, terveys- ja hyvinvointipalvelut) hyödyntämiseksi yhteistyössä erityisesti Luken ja Metsähallituksen kanssa. (A2.22)
- Luodaan uusia toimintamalleja ja kumppanuuksia SYKEN osaamisen hyödyntämiseksi kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä liiketoiminnassa ja uusien innovaatioiden kaupallistamisessa. (A2.23)
- Kehitetään toimintamalleja, joiden avulla voidaan ratkaista luonnonvarojen käyttöä koskevia ristiriitoja. (A2.24)
- Tuotetaan tutkimustietoa hallitusohjelman mukaisten maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden (HO 2019) valmisteluun ja toimenpiteisiin. (A2.25)
- Kehitetään ja kokeillaan ilmastomuutokseen liittyvien riskien arvioinnin ja -hallinnan menetelmiä yhteistyössä Luken, muiden TULANET- yhteenliittymään kuuluvien laitosten sekä yritysten kanssa. (A2.26)
- Tuetaan kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman toimeenpanoa sekä kehitetään Ilmasto-opas.fi- verkkopalvelua yhdessä IL:n ja Luken kanssa palvelemaan sopeutumisen seurantaa, raportointia ja riskien tiedonvälitystä. Tuetaan lisäksi kansallisen sopeutumis suunnitelman uudistamisen valmistelua. (A2.27)
- Osallistutaan metsäbiomassojen kestäväää käyttöä edistävien ratkaisujen kehittämiseen yhteistyössä Luken, Metsähallituksen sekä Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen kanssa. (A2.28)
- Osallistutaan EU:n päivitetyn biotalousstrategian kansalliseen toimeenpanoon yhdessä Luken, muiden TULANET- yhteenliittymään kuuluvien laitosten sekä yritysten kanssa. (A2.29)
- Kehitetään metsä- ja maatalouden aiheuttaman ympäristökuormituksen seurantaa sekä kuormitusta vähentäviä ratkaisuja yhteistyössä Luken, muiden TULANET-yhteenliittymään kuuluvien laitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä yritysten kanssa. (A2.30)
- Kehitetään ja kokeillaan menetelmiä, joiden avulla voidaan edistää luonnonarvojen kompensoimista sekä luoda kompensointia edistäviä ohjauskeinoja. (A2.31)
- Kehitetään ja kokeillaan mahdollisuuksia ohjauskeinojen käytön monipuolistamiseksi ottaen huomioon mm. mahdollisuudet kasvattaa sijoitusten vastuullisuutta. (A2.32)
- Osallistutaan luonnonvaraisten kasvien ja metsätalouden geenivarojen hallintaan yhteistyössä erityisesti Luken kanssa. (A2.33)
- Osallistutaan haitallisten vieraslajien leviämisen estämiseen, torjuntaan ja niihin liittyvien riskien hallintaan ml. viestintään sekä sen kehittämiseen ja edistämiseen. Osallistutaan haitallisten vieraslajien torjuntaa edistävien hallintasuunnitelmien valmisteluun sekä toteuttamiseen. (A2.34)

A3. Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa.

- Kehitetään toimintamalleja kaupunkiseutujen ja alueiden tasapainoisen ja oikeudenmukaisen kehittämisen tueksi (A3.21)
- Osallistutaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen sekä uudistettujen säädösten toimeenpanon valmisteluun (A3.22)
- Kehitetään maa-alueiden käytön, vesistöjen hoidon sekä merialueiden käytön ja hoidon suunnittelun käytäntöjä yhdessä aluehallinnon ja valtioneuvoston sekä eurooppalaisten instituutioiden kanssa. (A3.23)

A4. Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta.

- Osallistutaan aktiivisesti paikkatietojen ja paikkatietopohjaisten ratkaisujen kehittämiseen yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa mm. tuottamalla tietoja yhdessä Maanmittauslaitoksen (MML) kanssa kansalliseen maastotietokantaan ja kehittämällä uusia ratkaisuja INSPIRE-direktiivin jakeluvaihtoehtojen toteuttamiseen. (A4.21)
- Edistetään luonnonvaratietojen sekä ympäristön tilaa koskevan tiedon yhteiskäyttöisyyttä, yhteensopivuutta ja saatavuutta hyödyntämällä kansallisia digitalisoinnin ja yhteentoimivuuden periaatteita mm. paikkatietopalveluiden hyödyntämisessä. (A4.22)
- Osallistutaan kansallisen paikkatieto- ja kaukokartoitusinfrastruktuurin kehittämiseen yhteistyössä erityisesti MML:n ja muiden TULANET-yhteenliittymän laitosten kanssa sekä osallistutaan paikkatietoselonteon linjausten toimeenpanoon. (A4.23)
- Kehitetään paikkatietoa hyödyntäviä palveluita yhteistyössä erityisesti MML:n ja Luken sekä yritysten kanssa. (A4.24)
- Osallistutaan kansalliseen laserkeilausohjelmayhteistyöhön MML:n, Metsähallituksen ja Metsäkeskuksen kanssa. (A4.25)
- Järkeistetään maankäytön ja maankäytön muutosten seurantaan koskevia käytäntöjä yhteistyössä kansallisesti sekä eurooppalaisten instituutioiden kanssa (Eurostat, Euroopan ympäristövirasto sekä EU:n komissio). (A4.26)

4. TOIMINNALLISTA TULOKSELLISUUTTA JA VOIMAVAROJEN HALLINTAA KOSKEVAT TAVOITTEET

4.1 Toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen ympäristökeskukselle asetetaan edellä kohdassa 1.2. todettujen toiminnallisten tuloksellisuuden tavoitteiden perusteella seuraavat tavoitteet:

B1. Toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa.

- B11. Johtamisemme on yhtenäistä, sitoutunutta ja vuorovaikutteista
- B12. Viestintämme on suunniteltua, oikea-aikaista ja osa kaikkea toimintaa
- B13. Kansainvälinen vaikuttamisemme on ennakoivaa ja aktiivista

Suomen ympäristökeskuksen strategia vastaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan toiminnallista tuloksellisuutta koskevia linjauksia. SYKEN strategiassa on nostettu esiin vahvasti myös rakentavien ratkaisujen aikaansaamisen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä avoimen tiedon ja tieteen periaatteiden noudattaminen.

Suomen ympäristökeskuksella on vuodesta 2018 lähtien ollut ISO 9001- ja ISO 14001-sertifioinnit toimintaansa ohjaaville käytännöille, joita kutsutaan toimintajärjestelmäksi. Toimintajärjestelmään liittyvät järjestelmälliset oman toiminnan arvioinnit, säännölliset ulkoiset auditoinnit, riskien ja mahdollisuuksien hallintamenettely sekä johdon katselmukset. Käytäntöjen tavoitteena on arvioida säännöllisesti toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, tunnistaa onnistumiset ja parantamista vaativat asiat sekä päättää tarvittavista toimenpiteistä.

SYKEN strateginen palvelulupaus kiteytyy toiminta-ajatukseen. SYKEN toiminta-ajatuksena on tuottaa olennaista tietoa ja ymmärrystä sekä oivaltavia ratkaisumalleja kestäväen kehityksen edistämiseksi.

SYKEN tavoitteena on olla viestinnässään parhaita julkishallinnon virastoja erityisesti viestinnän kiinnostavuudessa ja aktiivisuudessa.

SYKE huolehtii Vesitilannepalvelun käytettävyydestä siten, että palvelu tai sen varajärjestelyt ovat käytettävissä tulvatilanteiden aikana koko vuorokauden ajan myös viikonloppuisin.

B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme sekä neuvonta on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinojen kilpailukykyä.

SYKEN tutkimus- ja kehittämistyö on aloitteellista ja kunnianhimoista. SYKE on sitoutunut toimimaan avoimesti, puolueettomasti ja aloitteellisesti muiden tutkimuslaitosten, yliopistojen, yhteisöjen ja yritysten kanssa. SYKE on sitoutunut toimimaan avoimesti ja puolueettomasti sekä jakamaan tietoa avoimesti myös kansalaisten ja kansalaisyhteisöjen käyttöön.

B3. Digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia, luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti.

SYKE edistää luonnonvaratietojen sekä ympäristön tilaa koskevan tiedon yhteiskäyttöisyyttä, yhteensopivuutta ja saatavuutta hyödyntämällä kansallisia digitalisoinnin ja yhteentoimivuuden periaatteita. Merkittävät digitaaliset hankinnat ja rahoitusesitykset suunnitellaan tarkoituksenmukaisesti yhteistyössä eri hallinnonalojen toimijoiden ja TULANET-laitosten kesken.

SYKEN tavoitteena on varmistaa, että verkkopalvelut ovat saavutettavia ja käytettäviä ja toimivat häiriöttömästi.

B4. Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin.

SYKE arvioi suunnitelmallisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia sekä huolehtii arviointien perusteella päätettyjen toimenpiteiden toteuttamisesta.

SYKE ylläpitää erityistilannevalmiuttaan sekä vastaa merkittäviä ympäristövahinkoja koskevasta varallaolosta. Varallaolo on voimassa arkisin 7-19 sekä viikonloppuisin ja pyhäpäivisin 9-19.

Toiminnallista tuloksellisuutta koskevat keskeiset tunnusluvut

Tunnusluvut	Toteuma 2018	Ennuste 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
Verkkosivuvierailujen määrä (www.vesi.fi , 1000 kpl/a)	-	-	600	1000	1300	1500
Verkkopalvelun käyttäjien tyytyväisyys (www.vesi.fi - palveluun tyytyväisten käyttäjien osuus, %)			90	90	90	90
Vesitilannepalvelun ennakoimattomien käyttökatkojen määrä ¹⁾ (kpl)	1	1	1	1	1	1
Tunnettuus, media-indeksi (julkishallinnon mediabarometri: kiinnostavuus x aktiivisuus (0-100))		50		50		50

¹⁾Yli kahdeksan (8) tuntia kestävä käyttökatko

Näitä tavoitteita sovelletaan myös vuosina 2021–2024 ellei muusta päätetä.

Toiminnallisen tuloksellisuudelle asetettuja tavoitteita on tarkasteltu laajemmin Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimuksessa vuosille 2020-2023.

4.2 Voimavarojen hallintaa koskevat tavoitteet

Suomen ympäristökeskuksessa on kiinnitetty huomiota voimavarojen hallintaan useiden vuosien ajan suoran budjettirahoituksen vähenemisen ja muun rahoituksen lisääntymisen vuoksi. Vuonna 2020 toiminnan rahoituksesta muun kuin suoran budjettirahoituksen osuuden arvioidaan olevan 59 %. Osuuden arvioidaan nousevan 60 %:in vuoteen 2022 mennessä.

Henkilöstön tyytyväisyys on pysynyt suhteellisen korkeana 2010-luvun ajan. Rahoitusrakenteen muutokset ovat vaikuttaneet henkilöstön asemaan projektirahoitteisen työn lisääntymisen vuoksi. Muutoksia on hallittu mm. esimiestyön ja organisaatorakenteen muutosten sekä toimintakäytäntöjen uudistamisen kautta.

SYKEN organisaation rakennetta uudistettiin vuoden 2018 alusta lähtien. Rakennetta tullaan arvioimaan uudelleen viimeistään vuonna 2021.

Voimavarojen hallintaa koskevat keskeiset tunnusluvut:

Tunnusluvut	Toteuma 2018	Ennuste 2019	Tavoite/TAE 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
Henkilötyön määrä (htv)	558	561	565	561	560	560
Vesitaloustehtäviin kohdentuvan henkilötyön määrä ¹⁾ (htv)	36	36	36 ²⁾	36	36	36
Työtyytyväisyys (VM-baro)	3,7		3,8		3,8	
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	6,7	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Kiinnostavuus työnantajana (Sijoittuminen luonnontieteen ammattilaisten /opiskelijoiden vastauksissa)	2./1.	2./2.	3./3.	3./3.	3./3.	3./3.
Suomen ympäristökeskuksen toimintamenorahoitus (35.10.04), milj.€	24,3	23,0	23,4 ²⁾	23,3 ³⁾	23,1 ³⁾	23,0 ³⁾
EU-hankerahoitus	6,5	7,1	7,5	7,0	7,0	7,0

¹⁾Sisältää arvon toimintamenorahoituksella ja erillisrahoituksella tehdyn henkilötyön määrästä

²⁾TAE 2020

³⁾Kehys vuosille 2021-2023

Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 2020 on määritelty, että SYKEN toimintamenoista (momentti 35.01.04) kohdennetaan vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviin noin 1 500 000 euroa. SYKEN toimintamenoäärärahaa arvioidaan käytettävän näihin tehtäviin noin 20 henkilötyövuoden ja erillisrahoitusta noin 16 henkilötyövuoden kustannusten kattamiseen.

Näitä toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteita (kohdat 1.2-1.3) sovelletaan myös vuosina 2021–2024 ellei muusta päätetä.

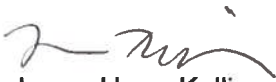
Voimavarojen hallinnalle asetettuja tavoitteita on tarkasteltu laajemmin Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimuksessa vuosille 2020-2023.

5. SEURANTA JA RAPORTOINTI

Suomen ympäristökeskus toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle vuoden 2020 tulostavoitteiden toteutumista koskevan väliraportin 30.6.2020 mennessä. Merkittävien poikkeamien osalta SYKEN tulee olla yhteydessä ministeriöön mahdollisimman pikaisesti.

SYKEN toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020 toimitetaan ministeriöön heti sen hyväksymisen jälkeen täydennettynä tämän tulossopimuksen toteutuman yhteenvedolla.

Helsingissä 23. tammikuuta 2020

Jaana Husu-Kallio
Kansliapäällikkö
Maa- ja metsätalousministeriö

Lea Kauppi
Pääjohtaja
Suomen ympäristökeskus

Liite 1. Tulostavoitteiden toteutumista tukevat toimenpiteet 2020

Liite 2. Strategisten tulostavoitteiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden yhteydet

Liite 3. Suomen ympäristökeskuksen toimintaympäristön muutosten tarkastelu